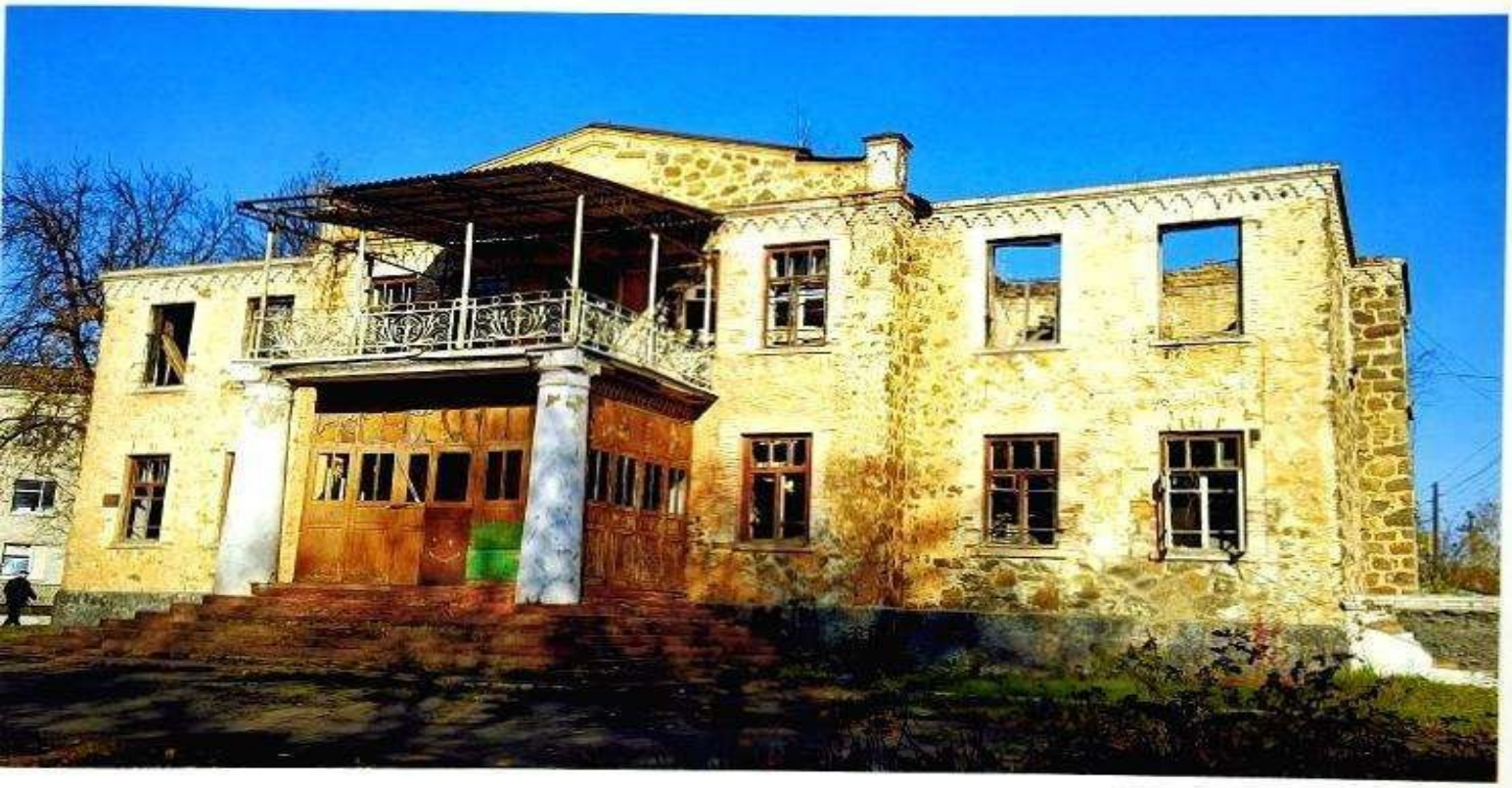
ОБЛІКОВА КАРТКА

на об'єкт культурної спадщини

Будинок культури, 1926 рік

Кіровоградська область, м. Гайворон,

вул. Небесної Сотні, 37

Кропивницький – 2023

ОБЛІКОВА КАРТКА

І. Основні відомості

Найменування об'єкта: Будинок культури – за розпорядженням

Будинок культури залізничників – запропонована уточнена назва

Дата утворення об'єкта: 1926 рік

Місцезнаходження:

КОАТУУ **3521110100**

область ***Кіровоградська***

район ***Гайворонський***

населений пункт (тип та назва) ***м. Гайворон***

район населеного пункту (за наявності)

адреса (тип та назва вулиці, номер будинку ***вул. Небесної Сотні, 37***

GPS координати широта – **48,341688;** довгота – **29,854427**

Орієнтовна територія об'єкта (площа, опис меж):

Загальна площа забудови будівлі пам'ятки – 1195,25 кв.м. Загальний об'єм будівлі пам'ятки – 11644,96 куб.м. Загальна площа – 1437,85 кв.м.

Територія пам'ятки — це територія, історично і топографічно пов'язана з розпланувально-просторовою еволюцією пам'ятки, для якої визначається спеціальний охоронний режим її використання з метою збереження цілісності пам'ятки. До затвердження науково-проектної документації з визначенням меж та режимів використання території пам'ятки межа території пам'ятки архітектури встановлюється – 20 метрів навколо периметра забудови (ст. 14 закону України «Про охорону культурної спадщини»).

Тип власності: комунальна. Цільове призначення: 03.05 «Для будівництва та обслуговування будівель закладів культурно-просвітницького обслуговування».

Територія земельної ділянки будівлі та її площа визначена науково-проектною документацією «Робочий проект «Реставрація будівлі ЦДЮТ по вул. Леніна 37, м. Гайворон, Кіровоградська область». Проект розроблений у 2014 році ТОВ «Енергосервісна компанія «Гарант», виконана на замовлення Відділу освіти Гайворонської райдержадміністрації.

Земельна ділянка будівлі розташована в районі залізничного вокзалу. Межі

території пам'ятки обмежені з західної сторони металевою огорожею, яка відділяє територію шкільного закладу. З півночі – вул. Небесної Сотні; зі сходу – територія стадіону «Прибужець»; із півдня – землі загального користування.

В'їзд на території земельної ділянки здійснюється з вул. Небесної Сотні, проїзд прокладено вздовж металевої огорожі з асфальтобетонного покриття.

Пам'ятка межує з північної сторони з котельнею, зі східної та південної сторін – із внутрішньобудинковою територією, із західної – з проїздом.

*Графічні матеріали додаються.

1. Фрагмент супутникової зйомки Google map. Розташування пам'ятки культурної спадщини у межах квартальної забудови м. Гайворона.
2. План земельної ділянки.
3. Поверховий план будівлі.
4. Фотофіксація.

Тип об'єкта (рекомендований)

+ споруда

☐ комплекс

☐ визначне місце

Вид об'єкта (рекомендований)

☐ археологічний

☐ історичний

☐ монументальне мистецтво

+ архітектура

☐ містобудування

☐ садово-паркове мистецтво

☐ ландшафт

☐ наука і техніка

Категорія (рекомендована)

☐ пам'ятка національного значення

+ пам'ятка місцевого значення

Форма власності

☐ приватна

+ комунальна

☐ державна

☐ не відомо

Власник: *комунальна власність Гайворонської міської ради (територіальної громади). Уповноважений орган: Відділ освіти, молоді та спорту Гайворонської міської ради м. Гайворон Україна, 26300, вулиця Свободи 1/9, тел. (098)6398581. e-mail vohayvoron@ukr.net.*

Балансоутримувач: *Комунальний заклад «Гайворонський центр дитячої та юнацької творчості» Гайворонської міської ради, Кіровоградської області, 26300, місто Гайворон, Голованівський район, Кіровоградська область, вулиця Фестивальна, 2; Код ЄДРПОУ 34085527; Телефон – 097-007-48-80*

Директор – Безкоровайний Дмитро Васильович.

(зазначаються повна назва юридичної особи та ідентифікаційний код або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи, серія і номер паспорта, дата його видачі й ким виданий, дані про реєстрацію за місцем постійного мешкання).

II. Характеристика об'єкта:

Опис території, на якій знаходиться об'єкт:

☐ історичний центр

+ міський ландшафт

☐ сільський ландшафт

☐ індустріальний ландшафт

☐ паркова (зелена) зона

☐ сільськогосподарські землі

☐ заповідні території

☐ ліс

☐ дно водних об'єктів

☐ інше

Роль об'єкта в навколишньому середовищі

☐ об'єкт домінує / є домінантою

+ частина регулярної забудови

☐ видимий при безпосередньому наближенні

☐ вгадується (простежуються окремі елементи)

☐ об'єкт відмічений на місцевості (трасування тощо)

☐ сліди об'єкта на поверхні відсутні

☐ інше

Просторові характеристики об'єкта.

Орієнтовні габарити: довжина – 46,63 м; ширина з головного південного фасаду – 25,50 м; з дворового північного фасаду – 22,82 м.

Культурна цінність об'єкта

☐ археологічна	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ історична	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ монументальне мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
+ архітектура	**+ типовий** ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ містобудування	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ садово-паркове мистецтво	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ культурний ландшафт	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний
☐ наука і техніка	☐ типовий ☐ значний	☐ рідкісний ☐ унікальний

Оцінка автентичності та цінності об'єкта з археологічного, естетичного, етнологічного, історичного, архітектурного, мистецького, наукового чи художнього погляду

Будинок, не зважаючи на пожежу, яка відбулася у 2013 році, зберіг свою автентичну матеріально-технічну структуру та історичні нашарування:

- місцерозташування в забудові міста Гайворон;
- загальну об'ємно-просторову композицію в межах існуючої конфігурації плану;
- несучі конструкції зовнішніх капітальних стін (кладка з рваного буту) від фундаменту до завершення;
- форми і розміри віконних і дверних прорізів;
- архітектурне оформлення фасадів;
- портал з колонами та балконом з ажурною металевою огорожею;
- арочне перекриття в інтер'єрі, яке спирається на спрощені лотосоподібні єгипетські колони.

Є цінним з архітектурного погляду, як один з небагатьох прикладів цивільної архітектури культурного призначення 1920-х років у забудові м. Гайворон.

Один з ранніх прикладів архітектури такого призначення, що зведений з бутового каменю – матеріалу, характерного для місцевості.

Стислий опис характерних властивостей об'єкта, що становлять його історико-культурну цінність

Будинок культури розташований в районі залізничного вокзалу, є частиною регулярної забудови кварталу.

Для культурного розвитку та відпочинку працівників ремонтного заводу недалеко від залізничної колії в районі залізничного вокзалу в 1926 році був збудований будинок культури. Автора проекту не встановлено, ймовірно, будинок побудований за типовим проектом цивільного будівництва клубного типу.

Будинок зведений із рваного бутового каменю.

Довгий час будинок знаходився у підпорядкуванні залізничників. В якому році будівлю передали в підпорядкування міської ради, не встановлено. З 2001 року в будинку культури розміщувався молодіжний центр «Оріон» (районний центр служби родини та молоді).

У 2013 році будівля постраждала у наслідок пожежі, зруйнована повністю покрівля та перекриття, внутрішнє опорядження, знищена документація.

Будинок складається з двох об'ємів – 1-поверхового та 2-поверхового, на високому цоколі, з підвальними приміщеннями під сценою. Фундаменти та стіни бутові, перегородки – цегляні та бутові, сходи на два марші монолітні залізобетонні. Перекриття було змішаного типу: дерев'яні та металеві балки (рейки, швелери).

Планувальна система будівлі коридорно-анфіладного типу. На 1-му поверсі по центральній осі розташовувалися: фоє з касою, зал для глядачів на 352 місця та сцена з оркестровою ямою. Ліворуч та праворуч – приміщення за різним призначенням (кабінети, зали для танців та вокалу, гурткові кімнати). У підвалі під сценою – складські приміщення.

Фоє та глядацький зал мали подвійну висоту. У Фоє на рівні другого поверху по периметру розміщувався балкон з виходом на терасу. В глядацькому залі – з південного боку залу був влаштований балкон з місцями для глядачів. На 2-му поверсі також існували гурткові кімнати та кінобудка.

На другий поверх вели набірні сходи з залізобетонними сходинками на два марші, у плановому відношенні відкриті, влаштовані зі сторони західного фасаду. Огорожа сходів втрачена під час пожежі. Під сходами влаштовано один

із виходів.

У будинку організовано декілька вхідних груп. Головний вхід розташований з південного фасаду, підкреслений широким розгорнутим ґанком. На сходах, на відстані 4,36 м від стіни, встановлені дві колони (стилізовані під тосканський ордер), з кроком – 5,32 м. Над колонами влаштована тераса з ажурною металевою огорожею, та навісом із азбестоцементного шиферу. Між колонами та несучою стіною влаштовано тамбур з деревини та склінням. Найімовірніше, колони, тамбур та тераса влаштовані пізніше.

Також фоє має ще входи/виходи із західного та східного фасадів. Ґанки виконані з монолітного бетону, без огорожі. Глядацький зал мав по два входи/виходи зі східного та західного фасадів. Після вбудови з західного фасаду, виходи з глядацького залу замурували. Об'єм, де розміщувалась сцена зі своїми приміщеннями (10,30 х 22,82 м) мав свої входи/виходи із західного та східного фасадів.

Головний фасад будинку відносно центральної вісі симетричний. Центральна частина фасаду виконана у вигляді ризаліту, який завершується розкрепованим трикутним фронтоном, в центрі якого – ніша такої ж форми. Площина фасаду прорізана рядом високих прямокутних вікон. Віконні та дверні прорізи підкреслені цегляним муруванням із замковим каменем. Завершується будівля по периметру цегляним фризом, прикрашеним дентикулами та карнизом з поличок.

Бічні східний і західний фасади вирішені просто і лаконічно. Віконні та дверні прорізи підкреслені цегляним муруванням із замковим каменем. Із західного фасаду вбудова виконана із цегли.

Декоративне оформлення інтер'єрів через пожежу не збереглося. В інтер'єрі фоє збереглося стисле арочне перекриття, яке спирається на дві спрощені лотосоподібні єгипетські колони. Декілька дверних прорізів та сценічна частина мають арочне завершення.

Будівля, незважаючи на те, що сильно постраждала під час пожежі, представляє значний приклад цивільного будівництва клубного типу з бутового каменю.

Перелік складових (для комплексу, ансамблю) – є самостійним елементом.

Функціональне використання		
Історичні (первісні) функції	**Сучасна функція**	**Відповідність сучасної функції вимогам охорони**
☐ державно-адміністративні установи ☐ науково-освітні установи **+ культурні установи** ☐ медичні установи ☐ фінансово-економічні установи ☐ житлові ☐ промислові та виробничі ☐ інженерно-транспортні ☐ фортифікаційні та військово-інженерні ☐ культові ☐ монументи ☐ поховання та некрополі ☐ інше	Через пожежу у 2013 році не використовується	☐ сприяє збереженню ☐ завдає незначної шкоди **+ завдає значної шкоди** ☐ потребує беззастережної зміни користувача

Перелік негативних чинників (загроз), що позначаються на об'єкті

На будинок впливають негативні антропогенні чинники. Основним наслідком дії негативних чинників є пожежа, яка сталася у 2013 році та її гасіння.

Не проведення ремонтно-реставраційних робіт несе значну загрозу для збереження пам'ятки.

Рекомендований режим використання об'єкта культурної спадщини

Будинок культури, після відновлення, може використовуватись за своїм призначенням, або при зміні на умовах пристосування під сучасні потреби використання й надалі, за умов виконання комплексу заходів, спрямованих на відновлення та якісне виконання реставраційно-відновлювальних робіт.

Режим використання об'єкта, після відновлення, запропоновано відповідно до ст. № 22 «Заборона знесення, зміни, заміни пам'яток та порядок їх переміщення (перенесення)» та ст. № 24 «Утримання та використання пам'яток» Закону

України «Про охорону культурної спадщини», а також п. 4 ст. 32 «Зони охорони пам'яток, буферні зони об'єктів всесвітньої спадщини, історичні ареали населених місць».

Після відновлення об'єкт, його конструкції, планувальні вирішення, обладнання та опорядження повинні відповідати протипожежним вимогам ДБН В.1.1-7, ДБН В. 1.2-4, ДБН В. 1.2-7, ДСТУ 2272, а також вимогам пожежної безпеки будівельних норм.

Джерела та література

1. Історія міст і сіл Української РСР. Том 11. Кіровоградська область. Гайворонській район. Академія наук УРСР. Київ 1972. Харківська книжна фабрика ім. М.Ф. Фрунзе.
2. ТОВ «Енергосервісна компанія «Гарант». «Робочий проект «Реставрація будівлі ЦДЮТ по вул. Леніна 37, м. Гайворон, Кіровоградська область». Україна. м. Київ, вул. Попудренка, 52. 2014 рік.

Підписи

Історик, кандидат історичних наук (Мистецтвознавство. Пам'яткознавство) _____ Олена Мокроусова
(підпис) *(ім'я, прізвище)*

Директор приватного підприємства «Археолог» _____ Валентин Собчук
(підпис) *(ім'я прізвище)*
М.П

Архітектор (сертифікат серія АА № 004363) _____ Раїса Ковальова
(підпис) *(ім'я прізвище)*
М.П

Представник органу охорони культурної спадщини спеціаліст відділу культури, туризму та культурної спадщини Гайворонської міської ради _____ Юлія Пламодєл
(підпис) *(ім'я прізвище)*
М.П

Директор департаменту культури та туризму Кіровоградської обласної державної адміністрації _____ Уляна Соколенко
(підпис) *(ім'я прізвище)*
(найменування посади керівника органу охорони культурної спадщини)
М.П

Дата складання: *грудень 2023 р.*

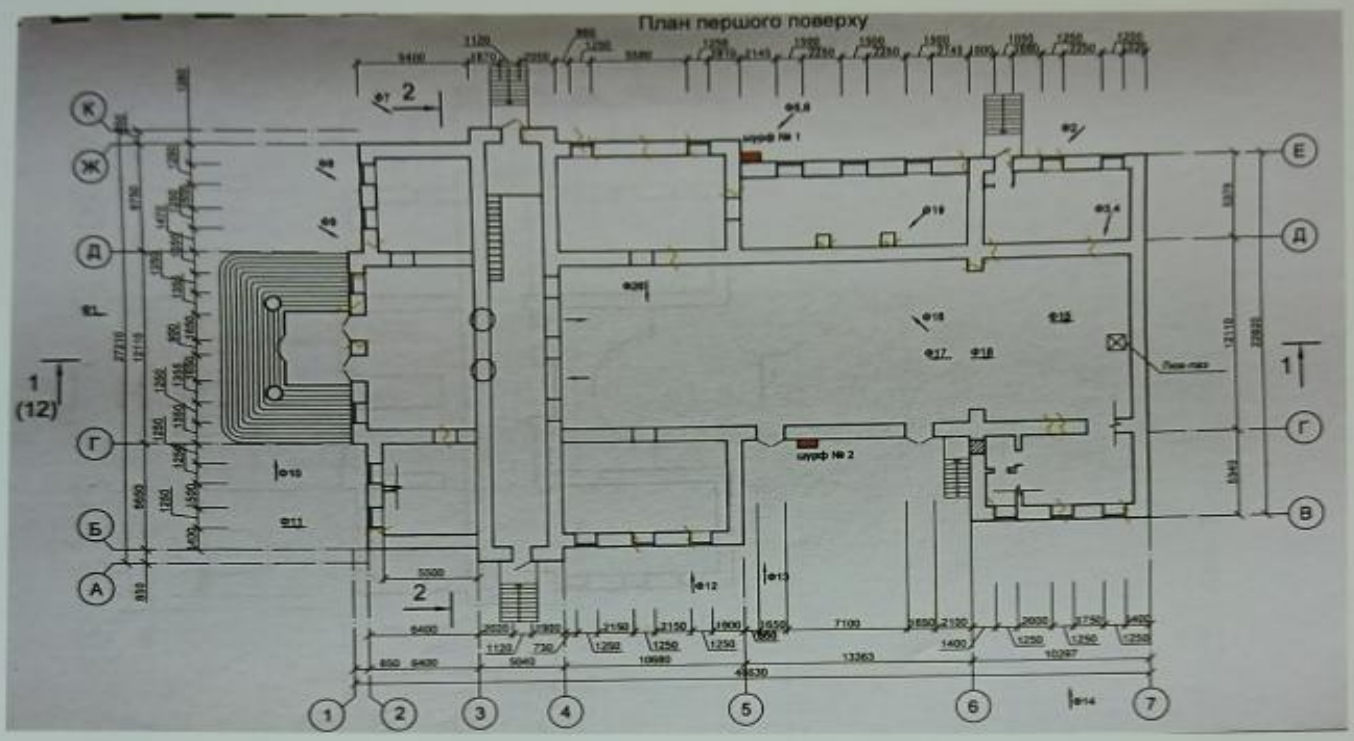
ГРАФІЧНІ МАТЕРІАЛИ

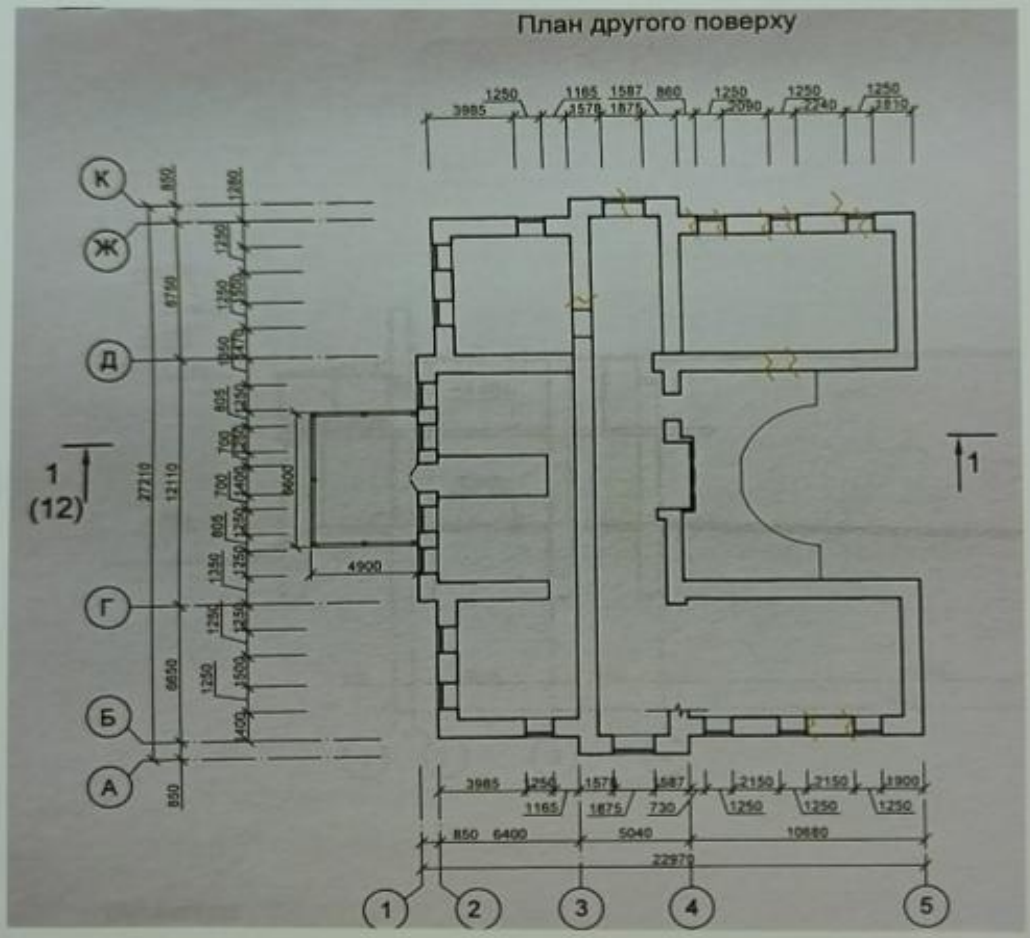

Фрагмент супутникової зйомки Google map
Клуб залізничників. м. Гайворон, вул. Небесної Сотні, 37.

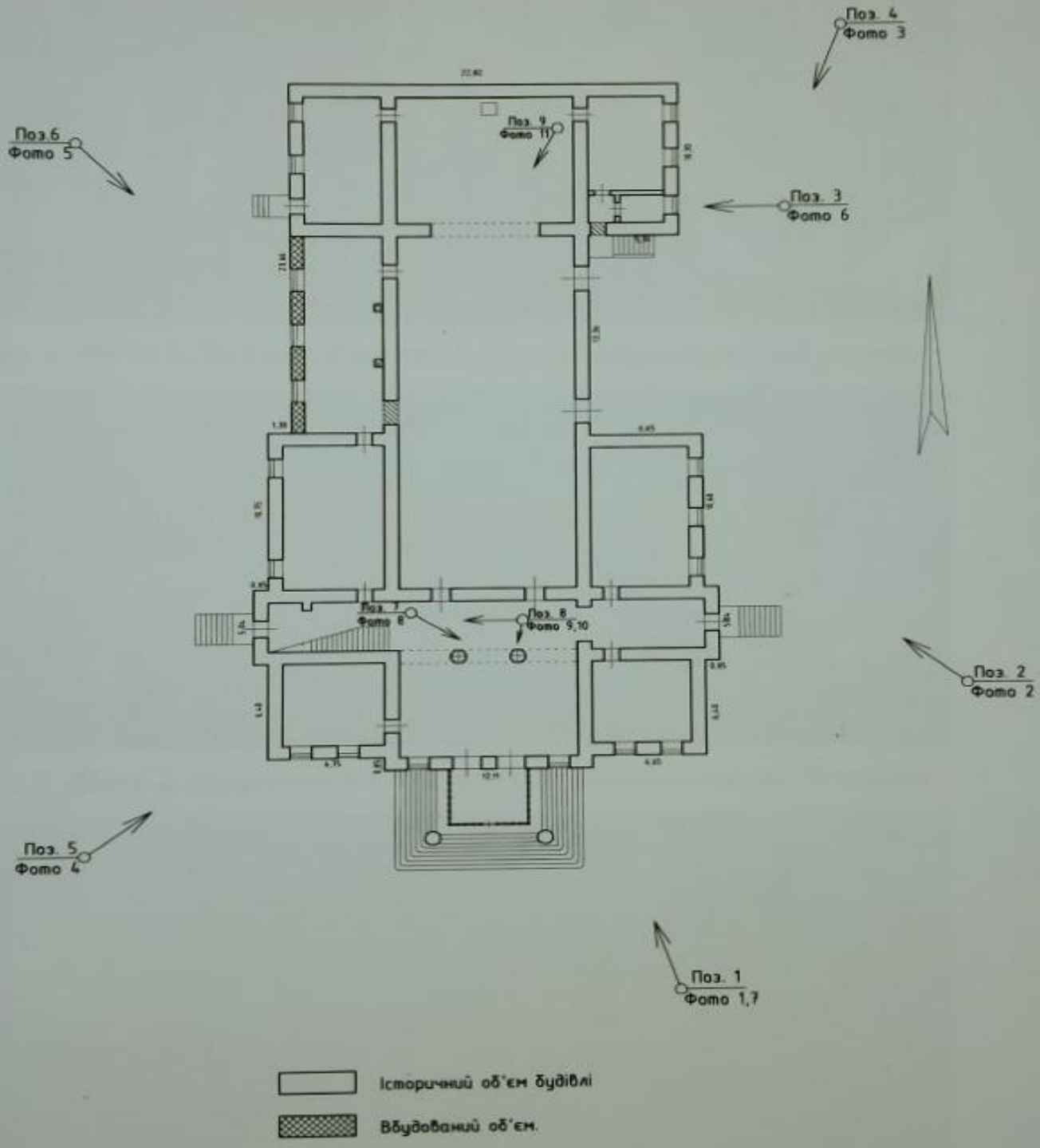
Клуб залізничників.
м. Гайворон, вул. Небесної Сотні, 37. План земельної ділянки.

Клуб залізничників. м. Гайворон, вул. Небесної Сотні, 37.
Поверхові плани будівлі.

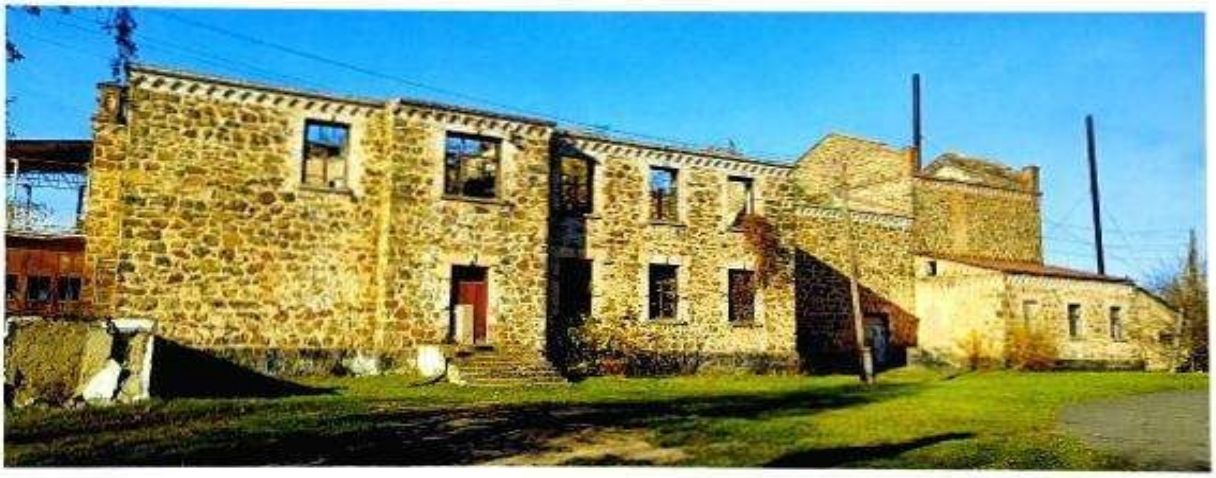
Схема фотофіксації.
Будинок культури залізничників
м. Гайворон, вул. Небесної Сотні, 37.

Фотофіксація. Вул. Небесної Сотні, 37, м. Гайворон, Кіровоградська обл.
Автор фото – Раїса Ковальова. Листопад 2023 р.

Поз. 1. Фото 1. Загальний вигляд будівлі з південно-східної сторони

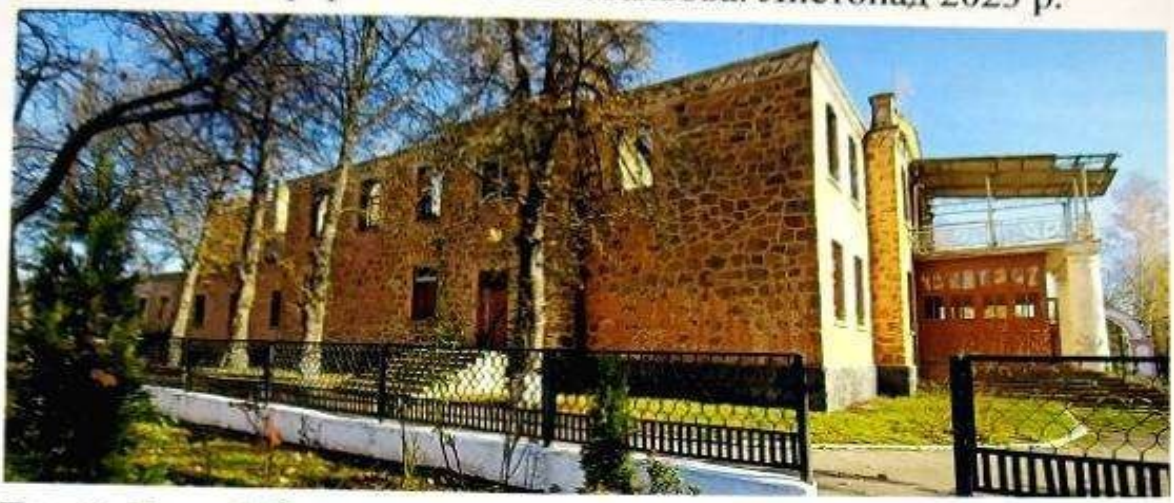

Поз. 2. Фото 2. Загальний вигляд будівлі з південно-східної сторони

Поз. 4. Фото 3. Загальний вигляд будівлі з північно-східної сторони

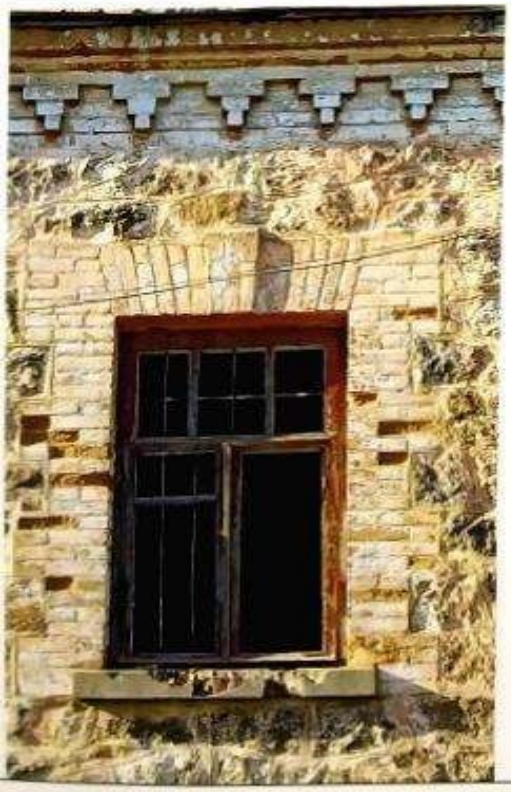
Фотофіксація. Вул. Небесної Сотні, 37, м. Гайворон, Кіровоградська обл.
Автор фото – Раїса Ковальова. Листопад 2023 р.

Поз. 5. Фото 4. Загальний вигляд будівлі з південно-західної сторони

Поз. 6. Фото 5. Загальний вигляд будівлі з північно-західної сторони.

Поз. 3. Фото 6. Цегляне оздоблення віконного прорізу та фризу.

Поз. 1. Фото 7. Огородження тераси. Металева візерунчаста огорожа.

Фотофіксація. Вул. Небесної Сотні, 37, м. Гайворон, Кіровоградська обл.
Автор фото – Раїса Ковальова. Листопад 2023 р.

Фото 8

Фото 9

Фото 10

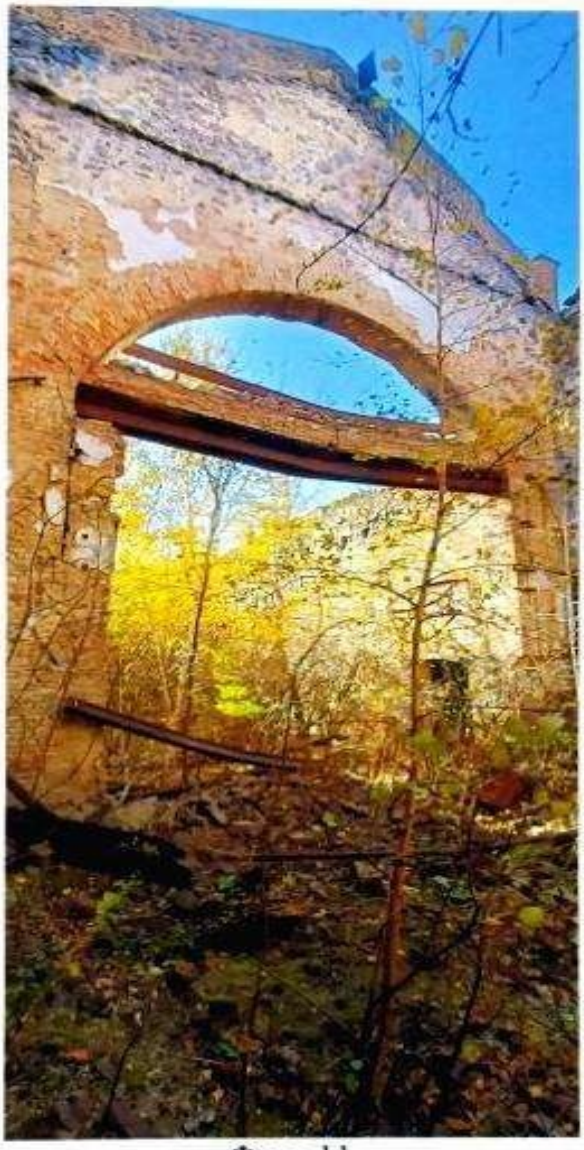

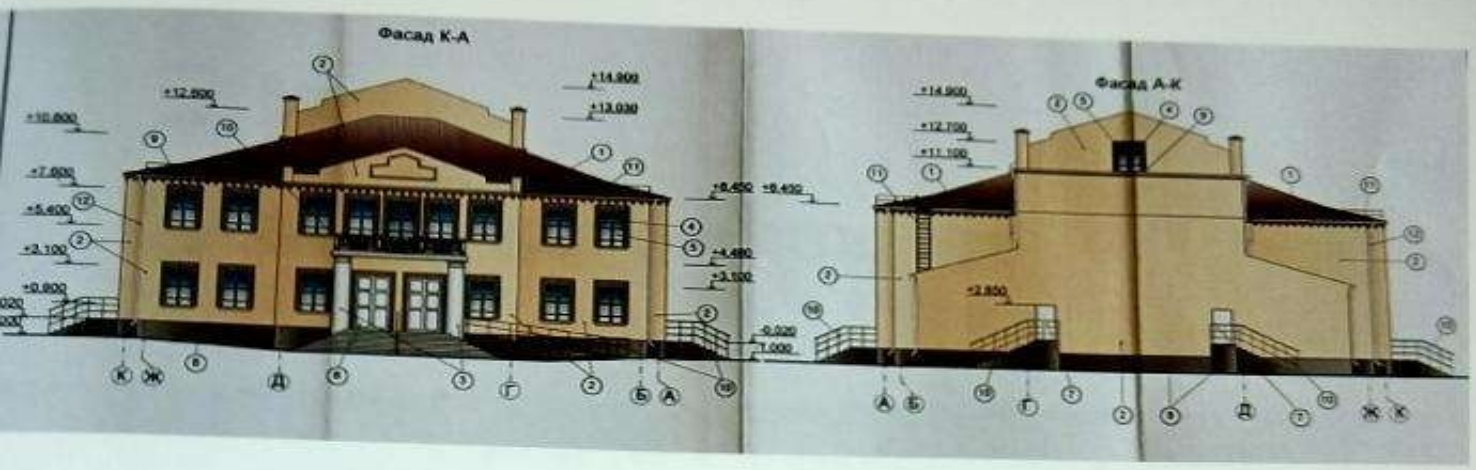
Фото 11

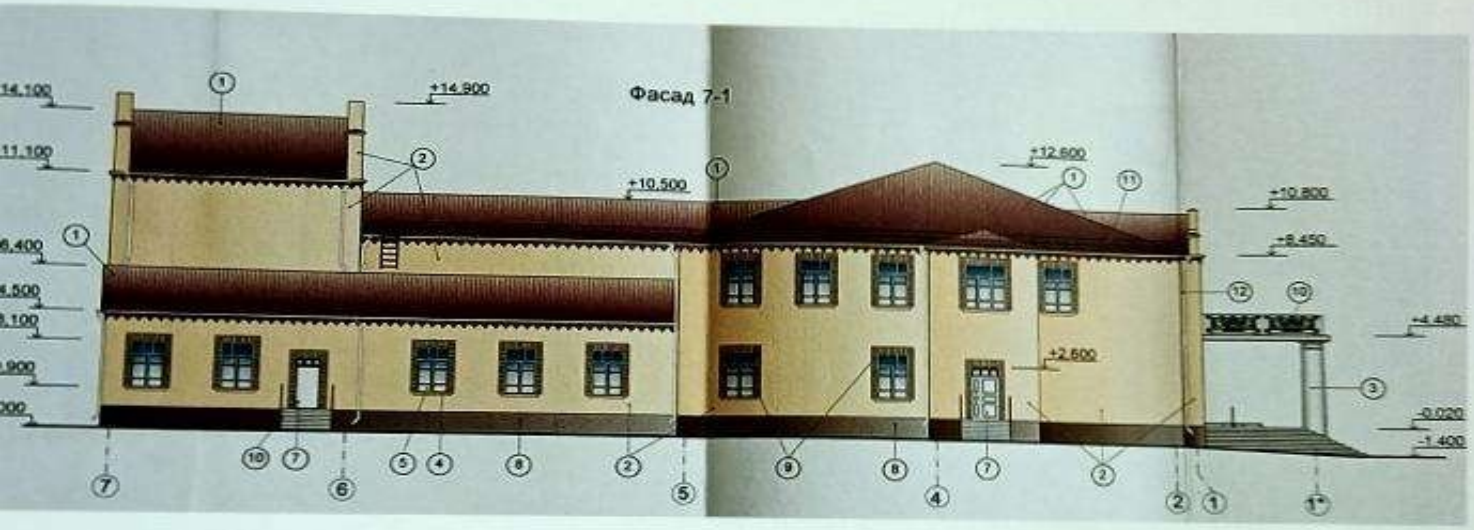
Поз. 7. Фото 8. Інтер'єр. Загальний вигляд фоє.

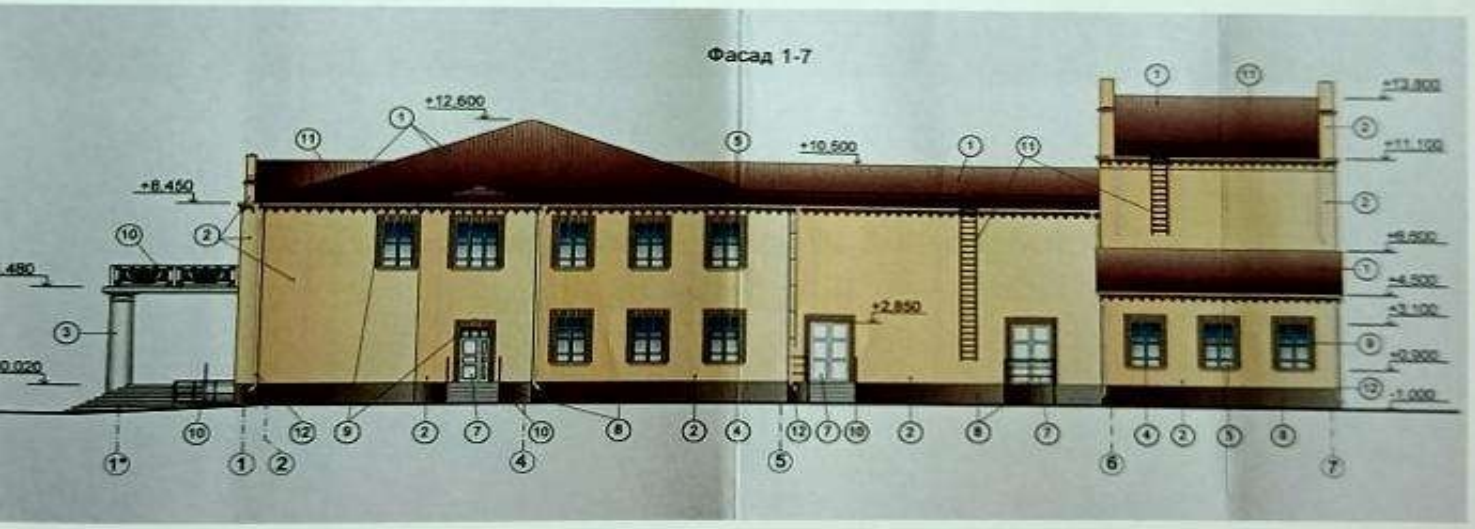
Поз. 8. Фото 9. Сходи.

Поз. 8. Фото 10. Спрощена лотосоподібна єгипетська колона.

Поз.9. Фото 11. Арочний проріз, що відділяє сцену від залу.

ТОВ «Енергосервісна компанія «Гарант». «Робочий проект «Реставрація будівлі ЦДЮТ по вул. Леніна 37, м. Гайворон, Кіровоградська область».
Том 8. Паспорт опорядження фасадів. Україна. м. Київ, вул. Попудренка, 52. 2014 р.